

En alternativ metod för menisksutur

II Meniskskada är en känd riskfaktor för gonartros. I syfte att reducera risken försöker man rädda så mycket som möjligt av menisksubstansen vid eventuell operation. Om möjligt, framför allt hos yngre individer med färsk rupturer och meniskvävnad av god kvalitet, repareras skadan. Meniskkirurgi utförs numera nästan uteslutande med artroskopisk teknik. Det finns ett stort antal metoder och flera olika produkter för refixation av meniskskador. I den här refererade studien beskrivs en snabb och enkel metod för menisksutur med en biodegraderbar skruv.

I en retrospektiv studie utan kontrollgrupp kunde 60/65 patienter, medelålder 30 år (15–58), följas upp efter i medeltal 18 månader. Intervju, klinisk undersökning, Lysholms funktionstest och Tegers aktivitetstest utfördes. Patienterna fick gradera det subjektiva resultatet och ange om man vid behov ville låta upprepa kirurgin.

Cirka 10 procent av patientgruppen

fick reruptur. Subjektivt mätte ca 85 procent »bra eller utmärkt«. Sex patienter genomgick reartroskopi på grund av svullnad och smärtor. Av dessa bedömdes fyra vara läkta och två ha reruptur.

Författarna drar slutsatsen att metoden är snabb och jämförelsevis enkel att utföra med resultat jämförbara med liknande metoderna. Då hållfastheten i fixationen är begränsad rekommenderas speciell försiktighet postoperativt inklusive immobilisering i ortos med begränsat rörelseomfång i knäleden.

Anders Valentin

anders.valentin@stgoran.se

Ulf Hansson

Bohnsack M, et al. Clinical results of arthroscopic meniscal repair using biodegradable screws. Knee Surg Sports Traumatol Arthrosc 2003;11(6):379-83.

För tidig födsel ökar smärtekänsligheten senare i livet

II Utvecklingen inom perinatologin har varit dramatisk under senare årtionden. Allt fler mycket för tidigt födda barn överlever, och flera framgångsrika behandlingsmetoder, som t ex steroider till modern för att öka lungmognaden hos gravt underburna samt surfaktantbehandling av det för tidigt födda barnet, har haft stor betydelse. Vården kräver, som all annan intensivvård, många invasiva åtgärder för säker övervakning och behandling.

De mycket för tidigt födda barnen har rapporterats vara särskilt känsliga för upprepade smärtsamma åtgärder som också riskerar att ge men senare i livet. Orsaken anses vara bl a bristande myelinisering, ej avslutad kortikal organisation och avsaknad av inhibitoriska smärtimpulser från spinala och supraspinala banor hos de mycket för tidigt födda barnen. Detta kan resultera i bestående större känslighet för smärta under barnaåren och senare i livet. Djurstudier liksom studier av barn upp till fem års ålder som fötts för tidigt har stött denna hypotes.

I en studie av Buskila och medarbetare inkluderades 60 barn 12–18 år som fötts i medeltal vid 31 gestationsveckor och vårdats på en stor neonatal intensiv-

vårdsenhet i Israel. Barnen jämfördes med lika många ålders- och könsmatchade kontroller. Ömhet och tröskelvärdet för att känna smärta undersöktes på 18 respektive 13 platser på kroppen.

Resultaten visade signifikant större ömhet respektive sänkt tröskel för smärta hos dem som fötts för tidigt. Flickor hade större ömhetskänsla och lägre smärtröskel än pojkar. Resultatet bekräftar teorierna om ökad smärtekänslighet hos de för tidigt födda barnen och att denna känslighet består upp i tonåren. Könsskillnader har tidigare setts i studier på yngre barn.

Betydelsen av att minimera och om möjligt undvika smärtsamma procedurer hos för tidigt födda barn stöds av studien. Dessutom visar studien på risken för att dessa barn senare i livet utvecklar kroniska smärttillstånd.

Jens Schollin

jens.schollin@orebroll.se

Buskila D, et al. Pain sensitivity in prematurely born adolescents. Arch Pediatr Adolesc Med 2003;157(11):1079-82.

Handelsembargo på kunskapsutbyte

II I september 2003 bestämde USAs finansdepartement att omfattande arbete med skrivet material, som artiklar, är att betrakta som ekonomiskt samarbete. Konsekvensen av detta blev att vetenskapliga arbeten från länder som Iran, Kuba eller Sudan inte längre kunde publiceras i amerikanska tidskrifter. Referentbedömningen skulle kunna tolkas som

Josef Milerad

medicinsk chefredaktör

ett brott mot handelsembargot med dessa länder och leda till påföljder som böter upp till 500 000 dollar eller fängelse. Enligt Bush-administrationens synsätt skulle iranska vetenskapsmäns möjligheter att publicera sig internationellt ekonomiskt gynna den sittande regimen. Ironiskt nog användes samma argument av starkt Bush-fientliga brittiska organisationer med bindningar till arabvärlden när man för ett år sedan, med viss framgång, startade en publiceringsbojkott av artiklar skrivna av israeliska vetenskapsmän.

Efter sex månaders moratorium på bidrag från embargoländer har amerikanska tidskrifter och förlag revolterat öppet. Kemistsamfundet, som ger ut ett 30-tal tidskrifter, var först med att officiellt deklarerat att man inte avser att följa embargot, eftersom det strider mot samfundets etiska riktlinjer. »Beslut om publicering skall styras av manuskriptets vetenskapliga kvalitet och inget annat.»

Läkartidningens amerikanska motsvarighet, JAMA, publicerade den 23 mars en miniledare med titeln »Geopolitisk inblandning i redaktionella beslut«. Den är skriven i samarbete med World Association of Medical Editors (WAME), en organisation som utarbetar regler för medicinsk vetenskaplig publicistik. Dokumentet är en sammanfattning av organisationens tidigare riktlinjer, men nu med tillägget att redaktionella hänsyn inte får tas till skribentens nationalitet, religion eller liknande omständigheter.

Läs gärna hela dokumentet på <http://wame.org/wamestmt.htm>

josef.milerad@lakartidningen.se